

Adnan Menderes Üniversitesi'nde Görevli Personelin Eğitim Profilinin Çıkarılması¹

Asuman Seda SARACALOĞLU, Kerim GÜNDOĞDU,
Mehmet ALTIN, Betül ALTAY, Nurtaç ÜSTÜNDAĞ,
Muhammed EKEN, Meltem ÇENGEL

ÖZET

Bu çalışmada amaç, üniversite personelinin ve çocuklarının eğitim profillerini ortaya çıkartarak personelin ve çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir. Çalışma betimsel bir çalışma olup tarama modeline göre tasarlanmıştır. Adnan Menderes Üniversitesi'nde görev yapmakta olan ve çocuk sahibi olan gönüllü 261 akademik ve idari personel örnekleme yer almıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anketler kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi için frekans, yüzde, iki yönlü kay kare testi, bağımsız örneklem için t-testi, Mann Whitney-U testi ve Spearman korelasyon testinden yararlanılmıştır. Araştırmada; üniversite personelinin çoğunlukla çekirdek aile yapısına sahip olduğu, katılımcıların kendileriyle benzer statüde bireylerle evli oldukları, evlerinde bilgisayar ve internet bulunduğu, bilgisayarı akademik personelin daha çok kendilerinin, idari personelin ise çocuklarının kullandığı, bilgisayarın daha çok eğitim amaçlı kullanıldığı, evlerinin çoğunlukla kendilerine ait ve üç veya dört odalı olduğu, akademik personelin evlerindeki oda sayısının idari personelin evlerindeki oda sayısından daha fazla olduğu, neredeyse tüm personelin evinde çocuklarına ait bir odası olduğu, akademik personelin aile gelirinin yoksulluk sınırının üzerinde, idari personelin ise yoksulluk sınırında olduğu, akademik personelin çoğunluğunun çocuklarının aylık eğitim giderlerinin 1000 lira ve üzeri olduğu, aile geliri yükseldikçe çocukların eğitim, sosyo-kültürel ve sportif giderlerinin de arttığı, personelin çoğunluğunun günlük gazete takibi yaptıkları, süreli yayınları daha çok eğitim-öğretim ve genel kültür amacıyla takip ettikleri, personelin çocuklarının meslek seçimine ilişkin önemli olarak gördükleri etkinliklerin yeterince gerçekleşmediği, çocuklarına yönelik açılması istenilen kurslar bakımından katılımcıların yaptıkları sıralamada katılımcıların meslek grubuna göre "aile içi iletişim kursu" ve "ergenlik psikolojisi kursu" sıralamalarında anlamlı farklılık olduğu sonucu ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Eğitim profili, ihtiyaç analizi, akademik personel, idari personel.

Determining Educational Profile of Staff at Adnan Menderes University

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the educational needs of staff and their children by identifying educational profiles of university staff and their children. The study is a descriptive study and designed according to the survey model. 261 academic and administrative staff who are working at Adnan Menderes University and have children were included in the sample. Surveys developed by researchers were used as data collection tools in the research. Frequency, percentage, chi-square test, t-test for independent samples, Mann Whitney-U test and correlation test were used for the analysis. It has been concluded that university staff mostly have a core family structure, are married to individuals who have similar status, have computers and internet at home, academic staff are more likely to use home computers, children of administrative staff use computers more than their parents, computer is used for educational purposes, the vast majority of the staff own their homes which have three or four rooms, the income of family of academic staff is above the poverty line, the income of family of the administrative staff is on the poverty line, the monthly education expenses of children of the majority of the academic staff has 1000 Turkish Liras and over, the higher the family income, the higher the educational, socio-cultural and sporting costs of children, that the majority of the staff are following daily newspapers for education and general culture, the activities which participants consider important for the choice of profession are not achieved sufficiently, there is a significant difference in the order of "family members communication course" and "adolescence psychology course" according to the occupational group of the participants in terms of the courses they wanted to be opened for their children.

Key words: Educational profile, needs analysis, academic staff, administrative personel.

¹ Bu araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından desteklenen EĞF-14001 nolu projenin özeti. Sorumlu yazar e-posta: sedasaracal@gmail.com, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

1. Giriş

Bir toplumda bireylerin ilgi ve yeteneklerine uygun meslekleri seçmeleri bir yandan toplum için, diğer yandan gençlerin psikolojik doyumları için önemlidir. Toplum için önemi, toplumun gelişmesinden temel olan insan gücünün planlanmasında açıkça görülmektedir. Bireyin kendisi için de bazı psikolojik ve sosyal gereksinimlerini karşılama meslek seçimi önemlidir. Meslek seçimi gelecekte girilmesi düşünülen çeşitli meslekler arasından bir seçim yapmaktır. Meslek seçimi öğrencinin kendisine açık meslekleri çeşitli yönleri ile değerlendirip, kendi gereksinimleri açısından istenilen yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan bir mesleğe yönelmesidir (Akdemir, 1991). Seçilen meslek, bireyin yaşamında oldukça uzun bir süreci kapsaması nedeniyle, kişinin en önemli kararlarından birisidir. Her insan çok küçük yaşlardan itibaren basit düzeyde de olsa geleceği hakkında, seçeceği meslek hakkında bazı kararlar almakta, planlar yapmaktadır. Alınan bu kararlar, yapılan planlar bir takım özellikler dikkate alınmadığından (ilgi, yetenek vb.) kişiler çoğunlukla tercih ettikleri mesleğe sahip olamamakta ve tesadüfi yollarla mesleklerini seçmek durumunda kalmaktadırlar (Tuzcuoğlu, 1994).

Bir mesleki tercihin uygulamaya konulma zamanı geldiğinde, bazı bireyler kendileri hakkındaki bilgilerin yetersiz olduğu durumlarda, meslekler hakkında bilgi eksikliği, kendileri için önemli diğer kişilerden gelen baskılar ve bir takım işlevsel olmayan düşünceler sebebiyle kararsız kalabilmektedirler (Çakır, 2004). Özellikle ergenlik dönemi, mesleki açıdan gencin mesleki kararını oluşturmaya çalıştığı bir dönemdir (Yeşilyaprak, 2001; akt., Şahin, 2008). Bu dönemde gencin meslek alanları arasında bir ya da bir kaç tanesine doğru meslek seçimlerini belirginleştirmesi ve yönelmesi beklenir. Ancak, bu dönemde belirli bir meslek adının belirlenmesi beklenmemektedir. Başlangıçta yapılan bu tercihler çok genel ve karmaşık olabilir. Daha sonra bireyin kendisi ve çevresi ile ilgili bilgileri arttıkça, bu eğilimlerini doğru bir biçimde değerlendirmesi ve gerçekçi kararlar vermesi beklenmektedir (Çakır, 2004). ne var ki meslek seçiminde gençlerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda karar vermesi gerekirken, mevcut ülke politikalarının bunu engellediği görülmektedir. Günümüzde genç neslin gelecek kaygılarının onların ileriye dönük olarak bakmalarını engellediği ve meslek seçimlerini etkilediği, kazandıkları bölümlerden memnun olmadıkları ve bu memnuniyetsizliğin üniversiteden sonra da devam ettiği gözlenmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009).

Yapılan araştırmalarda ailenin çocuklarını pek çok yönden etkiledikleri tespit edilmiştir. Bu araştırmalarda bireylerin yöneldikleri ve seçtikleri mesleklerde ailenin rolünün önemini göstermektedir. Buna göre meslek tercihinde önem arz eden sosyal etkenler içinde aileyle ilgili olarak, anne baba arasındaki ilişki ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyi yer almaktadır (Devine, 2004; Erjem, 2000). Örneğin bireylerin meslek seçimini etkileyen unsurlar arasında babanın mesleğinin (Erjem, 2000; Ghaffar ve diğerleri, 2012; Hellsten ve Prytula, 2011), babanın aylık kazancının (Devine, 2004; Hellsten ve Prytula, 2011) ve sosyal çevresinin (Boudarbat ve Montmarquette, 2009; Devine, 2004) etkili olduğu görülmektedir. Ülkemizde ve dünyada özellikle yirminci yüzyıl sonlarına doğru kadınların da iş hayatında yüksek mevkilere ulaşması sonucu (Işık ve Serdaroğlu, 2015; Kılıç ve Öztürk, 2014), babayla birlikte annenin eğitim profili, mesleği ve sosyal çevresinin de çocuğun meslek seçimi üzerinde etkisi artmıştır (Hubbard ve diğerleri, 2014). Özyürek ve Atıcı (2016) üniversite öğrencilerinin meslek seçim kararlarında ailelerin önemli bir rolü olduğunu, özellikle profesyonel bir mesleğe sahip olan annelerin farklı meslekleri tanıma olanaklarının ve yaşantı zenginliklerinin etkin olabileceğini belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışmalar incelendiğinde, özellikle çağdaş toplumlarda bireylerin meslek seçimlerinde aile içerisinde

annelerin de en az babalar kadar etkiye sahip oldukları görülmektedir (Hubbard ve diğerleri, 2014; Özyürek ve Atıcı, 2016). Ayrıca ergenlik dönemindeki öğrencilerin yaşam doyumları ile anne ve babanın eğitim düzeyi arasında bir ilişki olduğu, eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının yaşam doyumlarının yüksek olduğu görülmüştür (Çivitçi, 2009).

Çocukların kariyer seçme öz yeterlilikleri incelendiğinde ise; aileleri yüksek sosyo-ekonomik düzey içerisinde yer alan çocukların, aileleri alt ve orta düzeyde bulunanlara göre daha fazla meslek seçme öz yeterlilik algısına sahip oldukları tespit edilmiştir (Thompson ve Dahling, 2010; Thompson ve Subich, 2006). Fakat bunun tam aksine bazen ekonomik ve sosyo-kültürel olarak dezavantajlı durumda olan çocuklar, bu durumu bir motivasyon aracı olarak görerek, bu sosyal eşitsizliği ileride sahip olacakları meslek aracılığıyla ortadan kaldırmayı hedeflemektedirler (Diemer, 2009; Lindstrom ve diğerleri, 2007). Bununla birlikte Whiston ve Keller (2004) aile içi desteğin ve sürecin (aile içi ilişkiler, ailenin beklentileri, destek ve savunma, vb.) ailenin yapısal özelliklerine göre (ebeveynlerin gelir durumu ve meslekleri, evli veya boşanmış olmaları, vb.) veya durumuna (sosyal sınıf, sosyo-ekonomik düzey) daha önemli bir rol oynadığını açıklamışlardır. İçinde bulunulan duruma bakılmaksızın ailenin çocuğa verdiği destek, onların geleceğe dair daha üst düzey beklentiye sahip olmalarına, daha iyi kariyer hedefleri belirlemelerine ve hem kariyer hem de eğitim odaklı öz yeterliliklerini yükseltmelerini sağlamaktadır (Constantine ve diğerleri, 2005; Raymund ve diğerleri, 2012; Turner ve diğerleri, 2004).

Sarıkaya ve Khorshid (2009) ailenin gelir gider durumunun çocukların eğitim yaşamlarını ve meslek seçimlerini etkilediğini belirtmişlerdir. Buna göre ebeveynleri kamu görevinde memur olarak çalışan çocukların üniversiteyi ilk girişte kazandıkları, aynı zamanda babası işsiz veya emekli olan öğrencilere göre sayısal alanları ağırlıklı olarak seçtikleri belirtilmiştir. Araştırmacılar bu duruma neden olarak ebeveynleri memur olan öğrencilerin aile çevresinden etkilendikleri, daha başarılı ve bilinçli meslek seçmek istemelerinden dolayı sayısal alanları tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Ailenin düzenli bir gelirin olmasının çocukların eğitim yaşamlarına ve dolaylı olarak meslek seçimlerine bir etkisinin olduğu görülmektedir.

Herr ve Cramer (akt: Rotter ve Kathy, 2000), kariyer gelişiminde sosyo-ekonomik statünün önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadırlar. Friesen (1986) de yüksek sosyo-ekonomik statüde yetişen çocukların, öğretimde daha başarılı olduğunu ve daha kaliteli mesleklere sahip olduklarını belirtmektedir. Yüksek sosyo-ekonomik düzeydeki aileler, çocuklarının prestijli mesleklere sahip olabilmeleri için onlara daha iyi kaynaklar sağlamak gereğine inanmaktadırlar. Dolayısıyla çocuğun meslek seçiminde ailenin etkisi ve yönlendirmesi yadsınamaz bir gerçektir.

Aileler çocuklarının eğitime karşı tutumlarında farklılık yaratmak istiyorlarsa, durumu çocuklarıyla açıkça konuşmalıdırlar ve iletişim kesilmemelidir (Smith, 1991). Akbayır (2003) öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin alt ve orta düzeyde olduklarını belirtmiştir. Buna göre alt ve orta düzeydeki aileler çocuklarının gelecekte yaşam sıkıntısı çekmemeleri için garanti bir iş olarak gördükleri, kariyer olarak çok fazla ilerleme veya geriye düşmenin olmadığı düşünülen öğretmenlik mesleğine yönlendirmektedirler. Aynı çalışmada ailelerin gelir düzeyleri arttıkça çocukların öğretmenlik mesleğini seçme eğilimlerinin azaldığını ve ailesinde öğretmen olan bireylerin onları model alarak öğretmenliği tercih ettikleri ifade edilmiştir. Bu doğrultuda Friesen (1986) ve Akbayır (2003) çalışmaları ailelerin gelir düzeyleri ile çocukların meslek seçimleri arasında önemli bir bağ olduğunu göstermektedir.

Black ve diğerleri (2005) çocukların eğitimleri ve buna bağlı olarak meslek seçimleriyle ilgili olarak yaptıkları araştırmada, ailelerin sosyo-ekonomik düzeylerinin yanı sıra çocukların dünyaya geliş sırasının da onların meslek seçimlerinde etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre; özellikle 4 ve üzeri çocuklu ailelerde daha sonra dünyaya gelen çocukların, akademik olarak ilerlemekten çok, çalışma hayatına daha erken yaşta başladıklarını ve önce dünyaya gelen çocuklara göre (hem kadın hem de erkeklerin) daha az para kazandıklarını belirtmişlerdir. Bu duruma neden olarak Booth ve Kee (2009) çocukların doğum sırası arttıkça anne ve babanın yaşlarının ilerlediğini, aile nüfusu arttığı için giderlerin eskiye oranla daha fazla olduğunu bu yüzden ilk çocuk için ayrılan eğitim giderleri ile sonra doğan çocuklar için ayrılan eğitim giderlerinin negatif bir ilişki içinde olduğunu açıklamışlardır. Bunun yanı sıra, çocuk sayısı arttıkça ve çocukların yaşları birbirlerine çok yakınsa, ailelerin her bir çocuk için ayırdıkları zamanın aynı şekilde negatif bir ilişki içerisinde olduğunu ve bunun da çocukların eğitimlerini etkilediklerini belirtmişlerdir. Fakat çocukların arasındaki yaş farkının çok olduğu durumlarda ise anne ve babanın dışında büyük kardeşlerin küçüklere yardımcı olduklarını ve bu durumun sonradan dünyaya gelen çocuklar için bir avantaj olabileceğini de eklemiştirlerdir.

Ailenin ekonomik düzeyi ve çocuk sayısı ile doğrudan bir ilişki içerisinde olan çocukların ayrı odalarının bulunması da, çocukların psikolojilerini (Arpacı ve Ersoy, 2003) ve eğitim yaşamlarını (Wu ve diğerleri, 2015) etkilemektedir. Çocukların ergenlik dönemi itibarıyla, özellikle yaş farkının çok olduğu ve karşı cinsteki kardeşiyle aynı odayı paylaşmasının, psikolojilerini olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Bireylerin psikolojik açıdan doygun ve iyi olmaları, eğitim yaşamlarına olumlu katkı sağlamaktadır. Ayrıca ayrı odaya sahip çocukların ders çalışırken daha konsantre oldukları, dikkatlerini çalıştıkları konuya verdikleri ve okulda daha başarılı oldukları yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur (Arpacı ve Ersoy, 2003; Coşkun, 2003).

Bireylerin meslek seçimlerinde ailelerin önemli bir etkiye sahip olduğu bu durum nedeniyle eldeki çalışma çerçevesinde, Adnan Menderes Üniversitesi'nde akademik ve akademik olmayan personelin çocukları üzerinde ne derece bir mesleki yönlendirme etkinliğine sahip olduğunun araştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu tür bilgilerin değerlendirilmesi yoluyla, üniversitemiz personeli, bünyesinde ileri aşamalarda açılması olası rehberlik birimleri ve personele yönelik ihtiyaç duyulan eğitim etkinlikleri aracılığıyla çocuklarının mesleki rehberlik konusundaki eğilim ve onları yönlendirmedeki etkisine ait bilgilere de sahip olabilecektir. Adnan Menderes Üniversitesi'nde akademik ve akademik olmayan personel ve onların çocuklarına yönelik yapılması olası mesleki yönlendirme seminerleri ve benzeri etkinliklerin bu bilgilerle desteklenmesi gereğine inanılmaktadır.

Bu çalışmada, Adnan Menderes Üniversitesi'nde görev yapan akademik ve idari personelin çocuklarının eğitim profilinin çıkarılması ve ortaya konacak profil aracılığıyla, sözü edilen grupların (akademik ve idari) çocuklarının eğitim ve meslek seçimi durumları değerlendirilmiştir. Türkiye'de gençliğin mesleki seçimini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlardan başta gelenlerden birisi ailenin sosyo-ekonomik durumudur. Kaliteli ve ülke koşulları altında geçerli bir meslek sahibi olabilmek için ailenin belli bir yeterliğe sahip olması beklenmektedir. Ailenin, çocuğun kendi istek ve mesleki yönelimini benimsemesi ya da benimsememesi söz konusudur. Bunun da yine ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Sosyo-ekonomik statü ve eğitim profili yönünden Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu varsayılan üniversite akademik çevresi ve burada çalışan personelin çocuklarına nasıl bir mesleki yönlendirme sağladığı; bu yönlendirmede akademik personel ile idari personelin farklılıklarının detaylarıyla ortaya çıkarılmasına

ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çerçevede elde edilecek bilgiler, üniversitemiz personelinin çocuklarının var olan durumuna ilişkin bir durum saptaması oluşturacak ve geleceğimiz olan çocuklar ve gençlerimizin meslek seçimine yön verici bir sistemin kurulmasına ön ayak olabilecek veriler ortaya koyabilecektir. Çalışmanın amacı, üniversite personelinin ve çocuklarının eğitim profillerini ortaya çıkartarak personelin ve çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

- Katılımcıların demografik özellikleri nelerdir?
- Katılımcıların bilgisayar kullanım düzeyleri nasıldır?
- Katılımcıların bilgisayar kullanım süreleri görev türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Katılımcıların sahip oldukları yaşam alanlarının özellikleri nelerdir?
- Katılımcıların gelir ve giderleri görev türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Katılımcıların ve çocuklarının takip ettikleri yayınlar ve katıldıkları kültürel faaliyetler nelerdir?
- Katılımcıların çocuklarının takip ettikleri yayınlar ve katıldıkları kültürel faaliyetler görev türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Katılımcıların çocuklarının meslek tercihleri nelerdir?
- Katılımcıların çocuklarının meslek seçimi ile ilgili önemli gördükleri durumlar ve durumların gerçekleşme düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
- Katılımcıların çocuklarına yönelik açılmasını istedikleri kurslar görev türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Bu çalışmada amaç, üniversite personelinin ve çocuklarının eğitim profillerini ortaya çıkartarak personelin ve çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir. Çalışma, bu ihtiyacı saptamaya yönelik olarak modellenmiştir. Bu çalışma belirlenen ihtiyaçlara yönelik geliştirilecek programlar için bir temel niteliğindedir. İhtiyaç analizi, genellikle yenibir eğitim programının tasarlanması veya mevcut bir eğitim programının geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır (Adıgüzel, 2016).

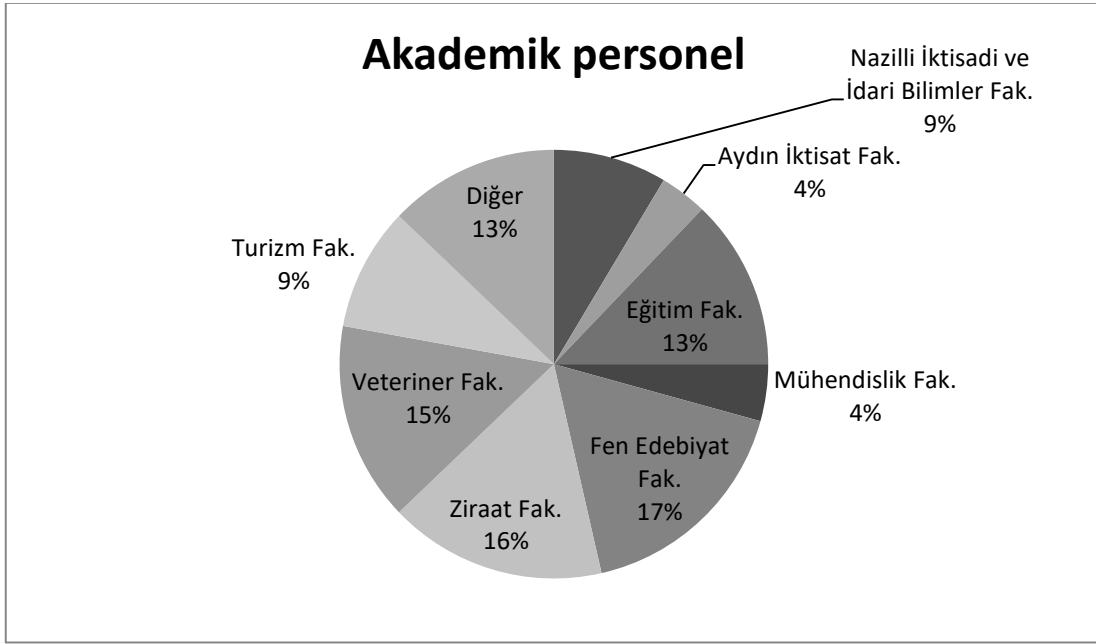
2.1. Araştırma Modeli

Anderson ve Burns (1980; akt., Karasar, 2014) bir çalışmada verilerin nasıl toplanacağına ve nasıl anlamlandırılacağına yol göstermesi için araştırma modelinin araştırmaya başlamadan önce belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışma betimsel bir çalışma olup tarama modeline göre tasarlanmıştır. Karasar (2014) tarama modellerini, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeye amaçlayan araştırma yaklaşımları olarak tanımlamaktadır.

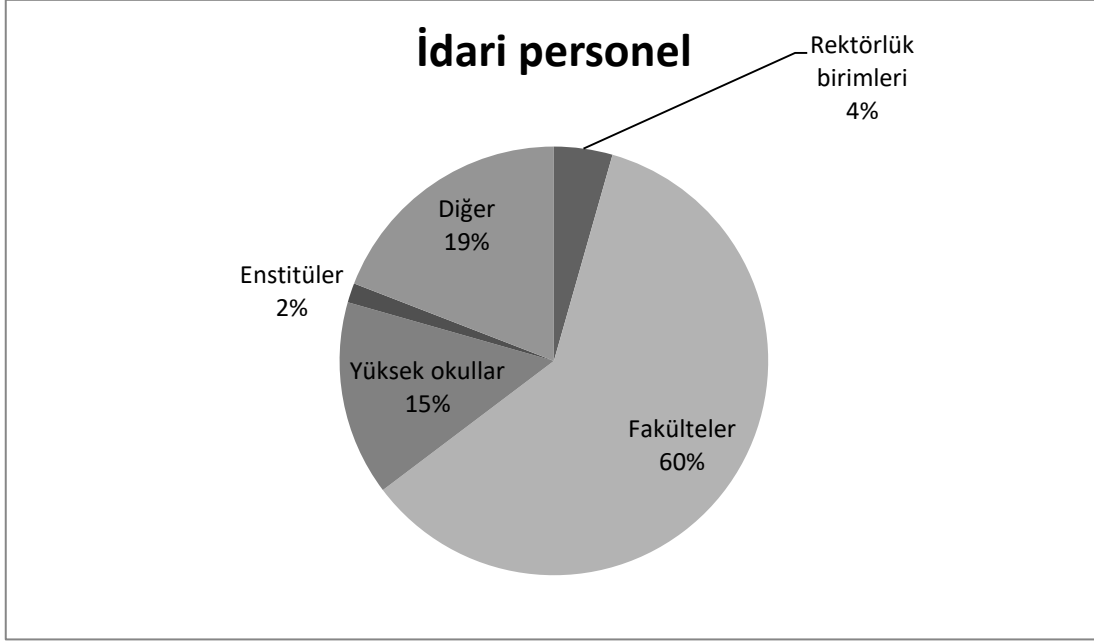
2.2. Evren ve Örneklem

Tarama modellerinde, büyük bir evren hakkında genel bir yargıya ulaşmaya çalışıldığı için evrenin tümüne veya seçilen örnek veya örnekleme ulaşmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2012). Çalışmanın evrenini, Adnan Menderes Üniversitesi'nde görev yapmakta olan akademik ve idari personel oluşturmaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı'ndan alınan verilere göre 2014 yılında üniversite bünyesinde toplam 1417

akademik ve 385 idari personel görev yapmaktadır. Örneklem yöntemi için araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak personelden çocuk sahibi olanlara anket uygulanması amaçlanmıştır; bu yüzden araştırmada ölçüt örnekleme yöntemi (Balcı, 2015) seçilmiştir. Bu personel arasında çocuk sahibi olan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olanlar personelden toplam 261 personel araştırmaya katılmıştır. Evrendeki akademik personelin %11 (n=156)'ine, idari personelin ise %27,27 (n=105)'sine ulaşılmıştır. Şekil 1 ve Şekil 2'de sırasıyla akademik ve idari personellerden çalışmada yer alanların görev yaptıkları birimlere göre yüzde dağılımları verilmektedir.

Şekil 1. Örneklem dahil olan akademik personelin görev yaptıkları birimlere göre dağılımı

Şekil 2. Örnekleme dahil olan idari personelin görev yaptıkları birimlere göre dağılımı

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anketler kullanılmıştır. Anketler, akademik ve idari anketlere uygulanmak üzere iki farklı türde hazırlanmıştır. 72 maddelik iki ankette görev yapılan birim ve unvan/eğitim maddeleri bakımından akademik ve idari personel anketleri farklılık göstermektedir. Anketler, geliştirildikten sonra geçerliliğinin sağlanması amacıyla ikisi program geliştirme, biri ölçme ve değerlendirme ve biri Türkçe eğitiminde olmak üzere toplam dört uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda anketlere son şekli verilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra üniversite içerisinde farklı birimlerde görev yapan çocuk sahibi akademik ve idari personellerden gönüllü olanlara anketler uygulanmıştır. Toplam 261 personel anketleri doldurup geri dönüşünü sağlamıştır. Toplanan verilerin analizi için frekans, yüzde, iki yönlü kay kare testi, bağımsız örneklem için t-testi, Mann Whitney-U testi ve korelasyon testinden yararlanılmıştır. Katılımcıların farklı değişkenlere göre dağılımlarını belirtmek için frekans ve yüzde hesaplamalarından yararlanılmıştır. Akademik ve idari personelin farklı değişkenlere göre karşılaştırmalarında ise bağımsız örneklem için t-testi ve Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. Katılımcıların aile gelirleri, çocuklarının eğitim, sosyo-kültürel ve sportif giderleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için de korelasyon testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2017; Can, 2016).

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Katılımcılara Yönelik Demografik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Katılımcıların cinsiyeti ile ilgili bulgular Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetleri

Katılımcı	Erkek	Kadın	Toplam
Akademik	92 (%58,97)	64 (%41,03)	156 (%100)
İdari	57 (%54,28)	48 (%45,72)	105 (%100)
Toplam	149 (%57,08)	112 (%42,92)	261 (%100)

Yapılan veri analizi sonucunda araştırmaya katılan akademik personelin 92 (%58,97)'sinin erkek, 64 (%41,03)'ünün kadın; idari personelin 57 (%54,28)'sinin erkek, 48 (%45,72)'inin kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların medeni durumu ile ilgili bilgi Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Medeni Durumu

Katılımcı	Evli	Bekar	Boşanmış	Toplam
Akademik	133 (%85,25)	9 (%5,76)	14 (%8,97)	156 (%100)
İdari	96 (%91,42)	3 (%2,85)	6 (%5,71)	105 (%100)
Toplam	229 (%87,73)	12 (%4,59)	20 (%7,66)	261 (%100)

Tablo 2 incelendiğinde akademik personelin 133 (%85,25)'ünün evli, 9 (%5,76)'unun bekar ve 14 (%8,97)'ünün boşanmış olduğu, idari personelin ise 96 (%91,42)'sinin evli, 3 (%2,85)'ünün bekar/dul ve 6 (%5,71)'sinin boşanmış olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaşları ile ilgili bulgular Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Durumu

Katılımcı	20-25	26-30	31-35	36-40	41-45	45+	Toplam
Akademik	1 (%0,64)	13 (%8,33)	23 (%14,74)	48 (%30,76)	30 (%19,23)	41 (%26,28)	156 (%100)
İdari	2 (%1,92)	10 (%9,61)	8 (%7,69)	9 (%8,65)	30 (%28,84)	45 (%43,26)	104 (%100)
Toplam	3 (%1,15)	23 (%8,84)	31 (%11,92)	57 (%21,92)	60 (%23,07)	86 (%33,07)	260 (%100)

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların 3 (%1,15)'ünün 20-25 yaş, 23 (%8,84)'ünün 26-30 yaş, 31 (%11,92)'inin 31-35 yaş, 57 (%21,92)'sinin 36-40 yaş, 60 (%23,07)'inin 41-45 yaş, 86 (%33,07)'sinin 45 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcı akademisyenlerin unvan bilgileri Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4. Akademik Personelin Unvanları

Uzman	Arş. Gör.	Okutman	Öğrt. Gör.	Yrd. Doç.	Doç. Dr.	Prof. Dr.	Dr.	Toplam
2 (%1,3)	9 (%5,88)	11 (%7,18)	19 (%12,41)	55 (%35,94)	32 (%20,91)	23 (%15,03)	2 (%1,3)	153 (%100)

Tablo 4 incelendiğinde akademik personelinin 2 (%1,3)'sinin uzman, 9 (%5,88)'unun araştırma görevlisi, 11 (%7,18)'inin okutman, 19 (%12,41)'unun öğretim görevlisi, 55 (%35,94)'inin yardımcı doçent doktor, 32 (%20,91)'sinin doçent doktor, 23 (%15,03)'ünün

profesör doktor ve 2 (%1,3)'sinin ise doktor olduğu görülmektedir. Katılımcı idari personelin eğitim durumu Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. İdari Personelin Eğitim Durumu

İlkokul	Ortaokul	Lise	2 yıllık yüksekokul	Lisans	Yüksek lisans	Doktora	Toplam
1 (%0,98)	3 (%2,94)	24 (%23,52)	28 (%27,45)	41 (%40,19)	4 (%3,92)	1 (%0,98)	102 (%100)

Tablo 5 incelendiğinde idari personelin 1 (%0,98)'inin ilkokul, 3 (%2,94)'ünün ortaokul, 24 (%23,52)'ünün lise, 28 (%27,45)'inin iki yıllık yüksekokul, 41 (%40,19)'inin lisans mezunu oldukları, 4 (%3,92)'ünün yüksek lisans ve 1 (%0,98)'inin de doktora programını tamamladığı görülmektedir. ADÜ personelinin ailelerindeki birey sayısı Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6. Ailedeki Birey Sayısı

Birey sayısı	Akademik	İdari	Toplam
1	9 (%6,42)	3 (%3,2)	12 (%5,08)
2	17 (%12,14)	10 (%10,41)	27 (%11,44)
3	57 (%40,71)	30 (%31,25)	87 (%36,86)
4	41 (%29,28)	40 (%41,66)	81 (%34,32)
5	12 (%8,57)	10 (%10,41)	22 (%9,32)
6	1 (%0,71)	3 (%3,2)	4 (%1,69)
7	1 (%0,71)	0 (%0)	1 (%0,42)
8	1 (%0,71)	0 (%0)	1 (%0,42)
9	1 (%0,71)	0 (%0)	1 (%0,42)
Toplam	140 (%100)	96 (%100)	236 (%100)

Tablo 6 incelendiğinde ADÜ personelinin aile yapısının çoğunlukla 3 (%36,86) veya 4 (%34,32) kişiden oluştuğu görülmektedir. Bu durumda ADÜ personelinin aile yapısının çekirdek aileye daha yakın olduğu söylenebilir. Katılımcıların ailelerindeki çocuk sayısı Tablo 7'de verilmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Ailelerindeki Çocuk Sayısı

Çocuk sayısı	Erkek Çocuk Sayısı			Kız Çocuk Sayısı		
	Akademik	İdari	Toplam	Akademik	İdari	Toplam
1	69 (%75,82)	47 (%68,11)	116 (%72,5)	66 (%68,75)	50 (%71,42)	116 (%69,87)
2	18 (%19,78)	20 (%2,89)	38 (%23,75)	28 (%29,16)	18 (%25,71)	46 (%27,71)
3	3 (%3,29)	1 (%1,44)	4 (%2,5)	2 (%2,08)	2 (%2,85)	4 (%2,4)
4	1 (%1,09)	1 (%1,44)	2 (%1,25)	-	-	-
Toplam	91 (%100)	69 (%100)	160 (%100)	96 (%100)	70 (%100)	166 (%100)

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların ailelerindeki erkek (%72,5) ve kız (%69,87) çocuk sayıları çoğunlukla 1'dir. ADÜ personelinin eşlerinin eğitim durumu ile ilgili bulgular Tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8. Eşin Eğitim Durumu

Katılımcı	N	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Lisansüstü	X ₂	p
Akademik	129	0	0	7	7	58	57	78,828	0,000
İdari	93	14	6	26	10	32	5		

ADÜ personelinin eşlerinin eğitim durumu incelendiğinde, Tablo 8’de de görüldüğü gibi, akademik personelin eşlerinin çoğunlukla lisans (f=58) ve üzeri (f=57) mezun oldukları, idari personelin eşlerinin ise genelde lisans (f=32) veya lise (f=26) mezunu oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum bireylerin kendi eğitim durumlarına benzer veya yakın eşleri tercih ettikleri biçiminde yorumlanabilir. Yapılan kay kare testi sonucunda katılımcılarının meslek grupları ile eşin eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2_{(5)}= 78,828, p<0,05$). Personel eşlerinin meslekleri ile bulgular Tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9. Eşin Mesleği

Katılımcı	N	Akademisyen	Memur	İşçi	Serbest	Emekli	Ev hanımı/evde	Diğer	X ₂	p
Akademik	121	34	49	3	7	2	12	14	42,054	0,000
İdari	84	1	32	9	3	5	26	8		

Tablo 9 incelendiğinde; akademik personelin eşlerinin çoğunlukla memur (f=49) veya akademisyen (f=34) olarak çalıştıkları görülürken, idari personelin eşlerinin çoğunlukla memur (f=32) veya ev hanımı/evde (f=26) oldukları anlaşılmaktadır. Yapılan kay kare testi sonucunda katılımcılarının meslek grupları ile eşin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2_{(5)}= 42,054, p<0,05$).

3.2. Katılımcıların Bilgisayar Kullanımına İlişkin Bulgular

Personelin evinde bilgisayar bulunma durumuna ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmektedir.

Tablo 10. Evde Bilgisayar Bulunma Durumu

Katılımcı	Var	Yok	Toplam
Akademik	105 (%97,22)	3 (%2,77)	108 (%100)
İdari	90 (%90,9)	9 (%9,1)	99 (%100)
Toplam	195 (%94,2)	12 (%5,7)	207 (%100)

Tablo 10 incelendiğinde; evinde bilgisayar olan akademik personel daha fazla olmakla birlikte, hem akademik hem de idari personelin büyük çoğunluğunun (%94,2) evlerinde bilgisayar bulunduğu görülmektedir. Personelin evinde internet olup olmaması hakkındaki bulgular Tablo 11’de verilmektedir.

Tablo 11. Evde İnternet Bulunma Durumu

Katılımcı	Var	Yok	Toplam
Akademik	105 (%98,13)	2 (%1,87)	107 (%100)
İdari	85 (%83,33)	17 (%16,66)	102 (%100)
Toplam	190 (%90,9)	19 (%9,1)	209 (%100)

Tablo 11 incelendiğinde hem akademik hem de idari personelin büyük çoğunluğunun (%90,9) evlerinde internet bulunduğu görülmektedir. ADÜ personelinin sanal medya ile etkileşimde olduğu yorumu yapılabilir. Katılımcıların evlerinde bilgisayarı kimlerin kullandığına dair bulgular Tablo 12’de verilmektedir.

Tablo 12. Evde Bilgisayarı Kullananlar

Katılımcı	Çocuklar	Kendim	Eşim	Diğer	Toplam
Akademik	28 (%16,66)	88 (%52,38)	45 (%26,78)	7 (%4,16)	168 (%100)
İdari	50 (%43,47)	39 (%33,91)	22 (%19,13)	4 (%3,47)	115 (%100)
Toplam	78 (%27,56)	127 (%44,87)	67 (%23,67)	11 (%3,88)	283 (%100)

Tablo 12 incelendiğinde akademik personelin evdeki bilgisayarı daha çok kendilerinin (%52,38) ve eşlerinin (%26,78) kullandığı görülürken, idari personelin evindeki bilgisayarı kullananların çocukları (%43,47), kendileri (%33,91) ve eşleri (%19,13) olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, akademik personelin çalışmalarını eve taşıdığı yorumu yapılabilir. Tablo 13 incelendiğinde bilgisayarın hangi amaçla kullanıldığına dair bulgular verilmektedir.

Tablo 13. Bilgisayarın Kullanım Amacı

Katılımcı	Eğitim amaçlı	Oyun amaçlı	Sohbet amaçlı	Sosyal paylaşım amaçlı	Diğer	Toplam
Akademik	105 (%61,4)	22 (%12,86)	7 (%4,09)	31 (%18,12)	6 (%3,5)	171 (%100)
İdari	58 (%44,96)	27 (%20,93)	6 (%4,65)	34 (%26,35)	4 (%3,1)	129 (%100)
Toplam	163 (%54,33)	49 (%16,33)	13 (%4,33)	65 (%21,66)	10 (%3,33)	300 (%100)

Tablo 13 incelendiğinde akademik personelin (%61,4) ve idari personelin (%44,96) evindeki bilgisayarı daha çok eğitim amaçlı kullandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla sosyal paylaşım ve oyun amaçlı kullanma izlemektedir. Ancak idari personel bilgisayarı hem sosyal medyayı (%26,35) hem de oyun amacıyla (%20,93) daha fazla kullanmaktadırlar. Akademik ve idari personelin bilgisayar kullanım süreleri de incelenmiş ve bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Bu bulgular Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Akademik ve İdari Personelin Bilgisayar Kullanım Süreleri Arasındaki İlişki

Katılımcı	N	X	S	sd	t	p
Akademik	108	3,1898	3,32557	184	-,005	,996
İdari	78	3,1923	2,72105			

Tablo 14 incelendiğinde akademik personelin (X=3,1898) ve idari personelin (X=3,1923) bilgisayar kullanım süreleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (t(184)=-,005, p>0,05). Bu durumda akademik ve idari personelin bilgisayar kullanma sürelerinin benzer olduğu ifade edilebilir.

3.3. Katılımcıların Yaşam Alanlarına Yönelik Bulgular

Personelin kaldıkları evlerin durumu hakkında toplanan verilerden elde edilen bulgular Tablo 15’te verilmektedir.

Tablo 15. Personelin Ev Durumu

Katılımcı	Kendimin	Kira	Diğer	Toplam
Akademik	99 (%70,21)	36 (%25,53)	6 (%4,25)	141 (%100)
İdari	63 (%61,76)	29 (%28,43)	10 (%9,8)	102 (%100)
Toplam	162 (%66,66)	65 (%26,74)	16 (%6,58)	243 (%100)

Tablo 15 incelendiğinde; hem akademik (%70,21) hem de idari (%61,76) personelin büyük çoğunluğunun evlerinin kendilerine ait olduğu saptanmıştır. Katılımcıların evdeki oda sayıları hakkındaki bulgular Tablo 16’da verilmektedir.

Tablo 16. Evdeki Oda Sayısı

Katılımcı	N	X	S	sd	t	p
Akademik	144	3,8264	,85550	242	3,264	,001
İdari	100	3,4900	,68895			

Tablo 16 incelendiğinde hem akademik hem de idari personelin evlerinin çoğunlukla 3 (f=99) veya 4 (f=96) odalı olduğu görülmektedir. Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda oda sayısı bakımından akademik personelin evlerindeki oda sayısının idari personelin evlerindeki oda sayısından anlamlı derece farklı olduğu tespit edilmiştir ($t(242)=3,264, p<0,05$). Bu bulgudan akademik personelin gelirinin idari personelin gelirinden yüksek olmasını da göz önünde bulundurarak daha fazla odalı evleri tercih ettiği söylenebilir. Ayrıca akademisyenlerin evde ayrı bir çalışma odası olmasını tercih etmelerinden de kaynaklanabilir. Evlerde çocuk odasının bulunma durumu ile ilgili bulgular Tablo 17’de verilmektedir.

Tablo 17. Çocuk Odasının Varlığı

Katılımcı	Var	Yok	Toplam
Akademik	126 (%95,45)	6 (%4,55)	132 (%100)
İdari	80 (%94,11)	5 (%5,89)	85 (%100)
Toplam	206 (%94,93)	11 (%5,07)	217 (%100)

Tablo 17 incelendiğinde hem akademik (%95,45) hem de idari (%94,11) personelin çocuklarına ait bir odası olduğu tespit edilmiştir. Çocuklara verilebilecek bir eğitimde bu durum göz önünde bulundurulabilir.

3.4. Katılımcıların Gelir ve Giderlerine İlişkin Bulgular

Aile geliri ile ilgili bulgular Tablo 18’de verilmektedir.

Katılımcı	N	2000 ve altı	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	6001 ve üzeri	X ₂	p
Akademik	134	0	2	10	20	30	72	14,270	0,014
İdari	102	8	29	23	22	14	6		

Tablo 18 incelendiğinde akademik personelin gelirinin yoksulluk sınırının (Türk-İş, 2016) üzerinde olduğu görülürken, idari personelin gelirinin yoksulluk sınırında olduğu görülmektedir. Yapılan iki yönlü kay kare testi sonucu meslek grubu ile aile geliri arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmektedir ($\chi^2_{(5)}= 95,820$, $p<0,05$). Buna göre, akademik personelin aile gelirlerinin idari personelden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Akademik ve idari personel çocuklarının aylık eğitim giderleri de incelenmiş ve ilgili bulgular Tablo 19’da verilmiştir.

Katılımcı	N	250 ve altı	251-500	501-750	751-1000	1001-1500	1501 ve üstü	X ₂	p
Akademik	121	19	12	11	14	29	36	14,270	0,014
İdari	87	18	21	8	13	15	12		

Tablo 19 incelendiğinde; idari personelin çocukları ile ilgili aylık eğitim giderleri değişkenlik gösterirken akademik personelin çocuklarının aylık eğitim giderleri 1000 lira ve üzeri olarak görülmektedir. Yapılan iki yönlü kay kare testi sonucu meslek grubu ile çocuklarının eğitim giderleri arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmektedir ($\chi^2_{(5)}= 14,270$, $p<0,05$). Buna göre akademik personelin çocuklarının eğitimleri için idari personele göre daha fazla harcama yaptıkları söylenebilir. Adnan Menderes Üniversitesi personelinin çocuklarının aylık sosyo-kültürel ve sportif giderleri ile ilgili bulgular Tablo 20’de verilmektedir.

Katılımcı	N	250 ve altı	251-500	501-750	751-1000	1001-1500	1501 ve üstü	X ₂	p
Akademik	115	57	35	13	6	3	1	5,268	0,384
İdari	78	51	16	5	3	2	1		

Tablo 20 incelendiğinde; hem akademik hem de idari personelin aylık sosyo-kültürel ve sportif giderlerinin genelde 250 lira altında ($f=108$) olduğu görülmektedir. Yapılan kay kare sonucunda ise meslek grubu ile çocukların aylık sosyo-kültürel ve sportif faaliyetleri arasında anlamlı bir bağlantı olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(5)}= 5,268$, $p>0,05$). Akademik personelin hem aile geliri hem de çocuklarının eğitim giderleri idari personele göre daha fazla olmasına rağmen çocuklarının sosyo-kültürel ve sportif giderleri benzer düzeydedir.

Ailelerin aylık gelirleri ve çocuklarının eğitim, sosyo-kültürel ve sportif giderleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Söz konusu bulgular Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Ailelerin Aylık Gelirleri ve Çocuklarının Eğitim, Sosyo-Kültürel ve Sportif Giderleri ile İlgili İlişki

	Ailenin geliri	Çocukların eğitim gideri	Çocukların sosyo-kültürel ve sportif giderleri
Ailenin geliri	1		
Çocukların eğitim gideri	,163*	1	
Çocukların sosyo-kültürel ve sportif giderleri	,134	,426**	1

*p>0,05 **p>0,01

Tablo 21 incelendiğinde; ailenin geliri ile çocukların eğitim giderleri arasında pozitif yönde, düşük ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=0,163$, $p<0,05$). Ayrıca çocukların eğitim gideri ile çocukların sosyo-kültürel ve sportif giderleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir ($r=0,426$, $p<0,01$).

3.5. Katılımcıların Yayın Takibi ve Kültürel Faaliyetlerine Yönelik Bulgular

Katılımcıların günlük gazete takibi ile ilgili bulguları Tablo 22’de verilmektedir.

Tablo 22. Katılımcıların Günlük Gazete Takibi				X ₂	p
Katılımcı	N	Evet	Hayır		
Akademik	136	97	39	1,698	0,193
İdari	98	62	36		
Toplam	234	159	75		

Tablo 22 incelendiğinde katılımcıların gazete takipleri ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile gazete takibi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(1)}=1,698$, $p>0,05$). Bununla birlikte, akademik personelin (%71,32) idari personelden (%63,26) daha fazla gazete takip ettikleri söylenebilir. Katılımcıların süreli yayını nasıl takip ettiklerine dair bulgular Tablo 23’te verilmektedir.

Tablo 23. Katılımcıların Süreli Yayın Takibi				
Katılımcı	Basılı	İnternet	Diğer	Toplam
Akademik	60 (%47,24)	46 (%36,22)	21 (%16,53)	127 (%100)
İdari	9 (%36)	14 (%56)	2 (%8)	25 (%100)
Toplam	69 (%45,39)	60 (%39,47)	23 (%15,13)	152 (%100)

Tablo 23 incelendiğinde akademik personelin süreli yayınları basılı olarak (%47,24), internette (%36,22) ve diğer (%16,53) yollardan takip ettiği görülürken, idari personel

sürelî yayınları internette (%56) veya basılı (%36) olarak takip etmektedirler. Katılımcıların sürelî yayınları takip etme amaçlarına ilişkin sonuçlar Tablo 24’te verilmektedir.

Tablo 24. Katılımcıların Sürelî Yayınları Takip Etme Amacı

Katılımcı	Eğitim-öğretim	Genel kültür	Edebiyat-şiiir	Diğier	Toplam
Akademik	56 (%42,42)	60 (%45,45)	16 (%12,12)	5 (%3,78)	132 (%100)
İdari	10 (%32,25)	17 (%54,83)	4 (%12,9)	0 (%0)	31 (%100)
Toplam	66 (%40,49)	77 (%47,23)	20 (%12,26)	5 (%3)	163 (%100)

Tablo 24 incelendiğinde; hem akademik hem de idari personel sürelî yayınları daha çok eğitim-öğretim (%40,49) ve genel kültür (%54,83) amacıyla takip ettikleri, buna karşın edebiyat-şiiir (f=5) gibi sanatsal yayınları daha az izledikleri belirlenmiştir. Buna göre Adnan Menderes Üniversitesi personelinin edebiyat ve şiiire dolayısıyla sanata olan ilgisinin az olduğu çıkarımında bulunulabilir. Katılımcıların çocuklarının ders dışı kitap okumaları ile ilgili bulgular Tablo 25’te verilmektedir.

Tablo 25. Katılımcıların Çocuklarının Ders Dışı Kitap Okuma Durumu

Katılımcı	N	Evet	Hayır	X ₂	p
Akademik	108	93	15	0,082	0,775
İdari	78	66	12		

Tablo 25 incelendiğinde katılımcıların çocuklarının kitap okumaları ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının ders dışı kitap okumaları arasında anlamlı bir bağlantı olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(1)}=1,698$, $p>0,05$). Bununla birlikte, üniversite personelinin çocuklarının oldukça fazla (akademik personel, %86; idari personel, %84) ders dışı kitap okudukları ifade edilebilir. Kitap okuma düzeyinin oldukça yetersiz olduğu ülkemizde, bu durumun oldukça sevindirici bir bulgu olduğu söylenebilir. Katılımcıların çocuklarının günlük gazete takip etme durumları da incelenmiş ve buna ilişkin bulgular Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Katılımcıların Çocuklarının Günlük Gazete Takip Etme Durumu

Katılımcı	N	Evet	Hayır	X ₂	p
Akademik	107	18	89	0,020	0,888
İdari	68	12	56		

Tablo 26 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının gazete takibi ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının gazete takibi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(1)}= 0,020$, $p>0,05$). Ayrıca üniversite personelinin çocuklarının günlük gazeteleri takip etmedikleri ifade edilebilir. Katılımcıların çocuklarının sinemaya/tiyatroya gitme durumu ile ilgili bulgular Tablo 27’de verilmektedir.

Katılımcı	N	Evet	Hayır	X ₂	p
Akademik	113	103	10	0,430	0,478
İdari	81	71	10		

Tablo 27 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının sinemaya/tiyatroya gitme durumu ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının sinemaya/tiyatroya gitme durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(1)}= 0,430$, $p>0,05$). Ayrıca Adnan Menderes Üniversitesi personeli çocuklarının sinemaya/tiyatroya gitme durumlarının (akademik personel, %91; idari personel, %88) oldukça yüksek olduğu ifade edilebilir. Katılımcıların çocuklarının sinemaya/tiyatroya gitme sıklıklarıyla ilgili bulgular Tablo 28’de verilmektedir.

Katılımcı	Haftada bir	İki haftada bir	Ayda bir	Senede bir	Diğer	X ₂	p
Akademik	13	24	56	7	2	5,256	0,262
İdari	4	10	42	7	3		

Tablo 28 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının sinemaya/tiyatroya gidiş sıklıkları ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının sinemaya/tiyatroya gidiş sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{(1)}= 5,256$, $p>0,05$). Her iki grup da en az ayda bir sinemaya/tiyatroya gitmektedirler. Katılımcıların çocuklarının süreli yayın takibiyle ilgili bulgular Tablo 29’da verilmektedir.

Katılımcı	N	Evet	Hayır	X ₂	p
Akademik	108	53	55	14,362	0,000
İdari	68	14	54		

Tablo 29 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının süreli yayın takibi ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının süreli yayın takibi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2_{(1)}= 14,362$, $p<0,05$). Buna göre akademik personel çocukları süreli yayınları daha fazla takip etmektedirler. Katılımcıların çocuklarının süreli yayını takip etme şekilleri ile ilgili bulgular Tablo 30’da verilmektedir.

Katılımcı	Basılı	İnternet	Diğer	Toplam
Akademik	34 (%55,73)	26 (%42,62)	1 (%1,63)	61 (%100)
İdari	9 (%56,25)	7 (%43,75)	0 (%0)	16 (%100)
Toplam	43 (%55,84)	33 (%42,85)	1 (%14,28)	77 (%100)

Tablo 30 incelendiğinde hem akademik hem de idari personelin çocuklarının süreli yayını basılı (%55,84) ve internet (%42,85) yoluyla takip ettiği saptanmıştır. Katılımcıların çocuklarının uğraştıkları spor olup olmaması ile ilgili bulgular Tablo 31’de verilmektedir.

Katılımcı	N	Evet	Hayır	X ₂	p
Akademik	114	73	41	0,459	0,498
İdari	81	48	33		

Tablo 31 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının spor uğraşları ile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılan iki yönlü kay kare testi sonucuna göre, meslek grubu ile çocuklarının sporla uğraşmaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($\chi^2_{(1)} = 0,459$, $p > 0,05$). Bununla birlikte idari personel çocuklarının sporla daha fazla uğraştıkları söylenebilir.

3.6. Katılımcıların Çocuklarının Meslek Tercihlerine Yönelik Bulgular

Katılımcıların çocuklarının sahip oldukları mesleklerin varlığına ilişkin bulgular Tablo 32’de verilmektedir.

Katılımcı	Var	Yok	Toplam
Akademik	11 (%10,47)	94 (%89,52)	105 (%100)
İdari	13 (%16,45)	66 (%83,54)	79 (%100)
Toplam	24 (%13,04)	160 (%86,95)	184 (%100)

Tablo 32 incelendiğinde hem akademik hem de idari personelin çoğunun çocuklarının iş sahibi olmadıkları (%86,95) tespit edilmiştir. Bu durum, personel çocuklarının çoğunluğunun henüz eğitim çağında olduğunu düşündürmektedir. Katılımcıların çocuklarının sahip oldukları meslek türlerine ilişkin bulgular Tablo 33’te verilmektedir.

Katılımcı	Memur	İşçi	Serbest meslek	Diğer	Toplam
Akademik	10 (%90,9)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%9,1)	11 (%100)
İdari	8 (%61,53)	2 (%15,38)	1 (%7,69)	2 (%15,38)	13 (%100)
Toplam	18 (%75)	2 (%8,33)	1 (%4,16)	3 (%12,5)	24 (%100)

Tablo 33 incelendiğinde; hem akademik hem de idari katılımcıların meslek sahibi olan çocuklarının genelde memur (%75) oldukları görülmektedir. Bu durum devlet kadrosuna sahip olan ebeveynlerin çocuklarının da bu alana yöneldiği ya da yönlendirildikleri şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların çocuklarının mesleklerini bulma yöntemlerine ilişkin bulgular Tablo 34’te verilmektedir.

Tablo 34. Meslek Bulma Yöntemleri

Katılımcı	Gazete ilanları	Arkadaş-tanıdık tavsiyesi	Danışmanlık merkezleri	İnternet ortamı	Diğer	Toplam
Akademik	1 (%9,09)	3 (%27,27)	2 (%18,18)	1 (%9,09)	4 (%36,36)	11 (%100)
İdari	0 (%0)	7 (%46,66)	1 (%6,66)	1 (%6,66)	6 (%40)	15 (%100)
Toplam	1 (%3,84)	10 (%38,46)	3 (%11,53)	2 (%7,69)	10 (%38,46)	26 (%100)

Tablo 34 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının meslek bulma yöntemlerinde genelde arkadaş-tanıdık tavsiyesi (%38,46) veya diğer (%38,46) yollara başvurdukları görülmektedir. Katılımcıların çocuklarının işe alınma yöntemleri ile ilgili elde edilen bulgular Tablo 35'te verilmektedir.

Tablo 35. Katılımcıların Çocuklarının İşe Alınma Yöntemleri

Katılımcı	Mülakat	Merkezi sınavlar	Kurum sınavları	Diğer	Toplam
Akademik	3 (%20)	7 (%46,66)	4 (%26,66)	1 (%6,66)	15 (%100)
İdari	2 (%18,18)	4 (%36,36)	3 (%27,27)	2 (%18,18)	11 (%100)
Toplam	5 (%19,23)	11 (%42,3)	7 (%26,92)	3 (%11,53)	26 (%100)

Tablo 35 incelendiğinde; üniversite personeli çocuklarının işe alınma yöntemlerinin merkezi sınavlar (%42,3), kurum sınavları (%26,92) ve mülakat (%19,23) olduğu görülmektedir. Katılımcıların çocuklarının meslek seçimi ile ilgili önemli gördükleri durumlar ve durumların gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 36'da verilmektedir.

Tablo 36. Katılımcıların Çocuklarının Meslek Seçimi ile İlgili Önemli Gördükleri Durumlar ve Durumların Gerçekleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki

		N	X	S	sd	t	p
Mesleki rehberlik	Önemi	190	4,6105	,72440	189	5,404	,000
	Gerçekleşmesi	190	3,6737	2,40124			
Meslek seçme kararsızlığı	Önemi	185	4,5514	,80677	184	12,487	,000
	Gerçekleşmesi	185	3,4811	1,04825			
Uygun yönlendirme	Önemi	186	4,5000	,85266	185	12,406	,000
	Gerçekleşmesi	186	3,4624	1,13002			
Okul rehberlik servisiyle işbirliği	Önemi	181	4,4696	,91616	180	11,560	,000
	Gerçekleşmesi	181	3,1768	1,36289			
Meslek sahipleriyle görüşme	Önemi	181	4,6077	,74963	180	14,749	,000
	Gerçekleşmesi	181	3,0939	1,29830			
Tanıtıcı broşürler	Önemi	181	4,1050	1,07756	180	13,463	,000
	Gerçekleşmesi	181	2,6298	1,28279			
Mesleki eğilim	Önemi	180	4,1167	1,16406	179	13,323	,000
	Gerçekleşmesi	180	2,5833	1,26347			
Tanıtıcı seminerler	Önemi	181	4,3204	,98154	180	15,325	,000
	Gerçekleşmesi	181	2,5967	1,30716			
Üniversite gezileri	Önemi	181	4,4751	,87286	180	6,438	,000
	Gerçekleşmesi	181	3,1326	2,65708			
Kariyer planlama	Önemi	181	4,3591	1,04790	180	15,972	,000

merkezi	Gerçekleşmesi	181	2,3149	1,34794			
Eğitim kursları	Önemi	181	4,4586	,93375	180	14,826	,000
	Gerçekleşmesi	181	2,6575	1,36781			
Aile bilgilendirmeleri	Önemi	181	4,6354	3,88725	180	7,034	,000
	Gerçekleşmesi	181	2,5912	1,38593			

Tablo 36 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının meslek seçimi ile ilgili önemli gördükleri durumlar ile bu durumların gerçekleşme düzeyleri bakımından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Buna göre; katılımcıların; çocuklarına mesleki rehberlik yapma konusunda yeterli olmalarını ($t_{(189)} = 5,404$, $p < .001$), çocuklarının hangi mesleği seçecekleri konusunda kararsızlıklarının giderilmesini ($t_{(184)} = 12,487$, $p < .001$), çocuklarına mesleki açıdan uygun yönlendirme yapmalarını ($t_{(185)} = 12,406$, $p < .001$), çocuklarının, meslek seçiminde okul rehberlik servisiyle işbirliği yapmalarını ($t_{(180)} = 11,560$, $p < .001$), çocuklarının seçmeyi düşündüğü mesleklerde görev yapanlarla görüşmelerinin sağlanmasını ($t_{(180)} = 14,749$, $p < .001$), çocuklarına meslekleri tanıtıcı broşürler hazırlanmasını ($t_{(180)} = 13,463$, $p < .001$), çocuklarının mesleki eğilimlerini ortaya çıkaran envanterler-anketler uygulanmasını ($t_{(179)} = 13,323$, $p < .001$), çocukları için meslekleri tanıtıcı seminerler düzenlenmesini ($t_{(180)} = 15,325$, $p < .001$), çocuklarının daha lisedeyken üniversiteye/istedikleri bölümlere geziler düzenlenip motive edilmesini ($t_{(180)} = 6,438$, $p < .001$), üniversitede mesleki yönlendirme yapabilecek ve işe yerleştirmede kaynak olacak bir kariyer planlama merkezi kurulmasını ($t_{(180)} = 15,972$, $p < .001$), çocuklarının eğitimine yönelik olarak farklı düzeylerde kurslar düzenlenmesini ($t_{(180)} = 15,972$, $p < .001$), çocuklarının seçeceği mesleğe ilişkin ailelere de bilgi sağlanmasını ($t_{(180)} = 7,034$, $p < .001$) oldukça önemli gördükleri, ancak bunların istedikleri ölçüde gerçekleşmediği tespit edilmiştir.

Katılımcıların çocuklarına yönelik açılması istedikleri kurslarla ilgili bulgular Tablo 37'de verilmektedir.

Tablo 37. Çocuklarına Yönelik Açılması İstenilen Kurslar

	Katılımcı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Aile içi iletişim	Akademik	110	95,08	10458,5	2246,5	0,000
	İdari	60	67,94	4076,5		
Ergenlik psikolojisi	Akademik	109	93,66	10209	2217	0,001
	İdari	59	67,58	3987		
Çatışma çözme	Akademik	109	83,48	9099,5	2890,5	0,708
	İdari	55	80,55	4430,5		
Evlilik danışmanlığı	Akademik	107	87,17	9327	2443	0,052
	İdari	56	72,13	4039		
Ders çalışma teknikleri	Akademik	110	90,89	9998	2927	0,122
	İdari	62	78,71	4880		
Düşünme ve yaratıcılık eğitimi	Akademik	112	84,31	9443	3115	0,147
	İdari	64	95,83	6133		
Hızlı okuma	Akademik	109	81,20	8850,5	2855,5	0,302
	İdari	58	89,27	5177,5		
Yabancı Dil	Akademik	111	86,76	9630	3414	0,668
	İdari	64	90,16	5770		
Mesleki rehberlik	Akademik	112	89,57	10032	3016	0,267
	İdari	60	80,77	4846		
Stresle başa çıkma	Akademik	112	81,56	9135	2807	0,074
	İdari	60	95,72	5743		

İnsan, çocuk hakları ve demokrasi eğitimi	Akademik	108	84,13	9085,5	2848,5	0,541
	İdari	56	79,37	4444,5		
Zamanı etkili kullanma	Akademik	113	79,73	9009	2568	0,067
	İdari	55	94,31	5187		
Potansiyel bilinci geliştirme	Akademik	112	81,45	9122	2794	0,248
	İdari	56	90,61	5074		

Tablo 37’de de verildiği gibi, üniversite personeli çocuklarına yönelik açılması istenilen kurslar bakımından katılımcıların yaptıkları sıralamada, katılımcıların meslek grubuna göre aile içi iletişim kursu (U=2246,5, p<0,05) ve ergenlik psikolojisi kursu (U=2217, p<0,05) sıralamaları anlamlı farklılık göstermektedir. Çatışma çözme kursu (U=2890,5, p>0,05), evlilik danışmanlığı kursu (U=2443, p>0,05), ders çalışma teknikleri kursu (U=2927, p>0,05), düşünme ve yaratıcılık eğitimi kursu (U=3115, p>0,05), hızlı okuma kursu (U=2855,5, p>0,05), yabancı dil kursu (U=3414, p>0,05), mesleki rehberlik kursu (U=3016, p>0,05), stresle başa çıkma kursu (U=2807, p>0,05), insan, çocuk hakları ve demokrasi eğitimi kursu (U=2848,5, p>0,05), zamanı etkili kullanma kursu (U=2568 p>0,05) ve potansiyel bilinci geliştirme kursu (U=2794, p>0,05) sıralamaları arasında katılımcıların meslek gruplarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. bunun yanı sıra, istatistiksel açıdan anlamlı olmasa da, akademik personelin açılmasını istediği öncelikli kurslar, aile içi iletişim, ergenlik psikolojisi, ders çalışma teknikleri, düşünme ve yaratıcılık eğitimi şeklinde sıralanmaktadır. İdari personelin öncelikli sırası ise, düşünme ve yaratıcılık eğitimi, stresle başa çıkma, zamanı etkili kullanma, potansiyel bilinci geliştirme ve yabancı dil şeklindedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, Adnan Menderes Üniversitesi’nde görev yapan akademik ve idari personelin çocuklarının eğitim profili çıkarılarak, söz konusu personelin çocuklarının eğitim durumları değerlendirilmiş ve eğitim ihtiyaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi’nde görevli tüm akademik (araştırma görevlisi, uzman, öğretim görevlisi, öğretim üyesi) ve akademik olmayan (idari) personeli kapsamaktadır. Bu çalışmaya katılan üniversite personelinin çoğunlukla çekirdek aile yapısına sahip olduğu, personelin kendi eğitim durumlarına ve meslek gruplarına benzer statüde olan bireyler ile evli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Adnan Menderes Üniversitesi personelinin büyük bir çoğunluğunun evinde bilgisayar ve internet bulunmaktadır ve bilgiye erişim imkanı bulabilmektedirler. Öze (2017), çalışmasında kişisel bilgisayarların gelişip yaygınlaşması ile internet kullanımının artması, internet ve teknolojik olanakların bulunduğu mekan ve durumlarda web ağlarına sürekli bağlı olmayı günlük yaşamın doğal bir parçası haline getirdiğini ifade etmiştir. Kırık (2014) ebeveynlerin çocuklarına daha iyi bir eğitim imkânı sunabilmek ve onları topluma faydalı bireyler olarak yetiştirebilmek için evlerine bilgisayar almakta ve internet bağlatmakta olduklarını belirtmiştir. Cömert ve Kayıran (2010), ailelerin çocuklarına bilgisayar ve internet erişimi sağladıklarında görevlerinin bittiğini düşünmemeleri gerektiğini, internette meydana gelen tehlikelerden korumak için internet ve bilgisayar kullanımını en azından “ev içi denetleme” yapabilecek seviyede öğrenmeleri gerekmekte olduğunu vurgulamıştır. Kırık (2014) araştırmasında ebeveynlerin internete yoğun ilgi gösterdiği, e-gazete, e-dergi okumak ve haberleri takip etmek, e-postaları kontrol etmek ve sosyal ağlarda bulunmak, oyun oynamak ve eğlenmek, iş / görev amaçlı erişim gibi sebeplerle interneti kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada, akademik personelin evde bilgisayarı daha çok kendilerinin kullandığı görülürken, idari personelin çocuklarının

bilgisayarı evde kendilerinden ve eşlerinden daha çok kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada hem akademik, hem de idari personelin evindeki bilgisayarı daha çok eğitim amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. Mustafa ve Şahin (2013) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada öğretim elemanlarının öğretim amaçlı internet kullanımının eğitim kalitesini yükselttiği görüşünde oldukları görülmüştür ve bu durumun internetin öğretimde kullanılmasının faydalı olduğunu ortaya koyduğunu dile getirmişlerdir.

Çalışmada akademik ve idari personelin büyük çoğunluğunun evlerinin kendilerine ait olduğu ve evlerinin çoğunlukla 3 veya 4 odalı olduğu belirlenmiştir. Akademik personelin evdeki oda sayısının idari personelin evlerindeki oda sayısından daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, akademik personelin gelir durumunun daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği gibi, ayrı bir çalışma odası istemelerinden de olabilir. Bunun yanı sıra, hem akademik hem de idari personelin neredeyse tümünün çocuklarına ait bir odası olduğu görülmüştür. Bu durum çocuklara yönelik düzenlenecek bir eğitim programında dikkate alınabilir. Türkan, Üner ve Alcı (2015) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada 2012 PISA Matematik testi sonuçlarının kendine ait oda olma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Buna göre, kendine ait odası bulunan katılımcıların 2012 matematik testinde kendine ait oda olmayan katılımcılardan daha başarılı olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Aydoğdu ve Dilekmen (2016) çalışmalarında öğrencilerin kendine ait çalışma odası olma değişkenine göre akademik başarıları arasında çalışma odaları olanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmada akademik personelin yoksulluk sınırının (Türk-İş, 2016) üzerinde olduğu görülürken, idari personelin gelirinin yoksulluk sınırında olduğu ortaya konulmuştur. İdari personelin çocukları ile ilgili aylık eğitim giderleri değişkenlik gösterirken akademik personelin çoğunluğunun çocuklarının aylık eğitim giderlerinin 1000 lira ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ulaşılan bulgulara göre aile geliri yükseldikçe çocukların eğitim giderleri de yükselmektedir. Ailenin maddi olanağı ve bilgi düzeyi, çocuğun yetiştirilmesine etki eden faktörlerin başında gelmektedir (Akyüz, 1991; Akt. Avcı, 2006). Bu araştırmada, ayrıca, personel çocuklarının eğitim gideri arttıkça, çocukların sosyo-kültürel ve sportif giderlerinin de arttığı saptanmıştır. Bu bağlamda aile gelirinin çocukların hem eğitimini, hem de kişisel ve sosyal gelişmelerini önemli ölçüde etkilediği söylenebilir. Aile gelirinin artması çocukların eğitimine yönelik daha çok bütçe ayrılmasına olanak tanımaktadır.

Eldeki araştırmadaki önemli sonuçlardan birisi de üniversite personelinin çocuklarının oldukça fazla (akademik personel, %86; idari personel, %84) ders dışı kitap okuduklarının tespit edilmiş olmasıdır. Kitap okuma düzeyinin oldukça yetersiz olduğu ülkemizde, bu durumun oldukça sevindirici bir bulgu olduğu söylenebilir. Nitekim Aksaçlı ve Yılmaz (2007)'in da vurguladıkları gibi, okuyan öğrenci; düşünen, yargılayan, eleştiren, bilgiye ve kütüphaneye gereksinim duyan, çağdaş ve demokratik birey anlamına gelmektedir. Bu araştırmada, Adnan Menderes Üniversitesi akademik ve idari personelinin gazete ve süreli yayınları takip ettikleri tespit edilmiştir. Okuma alışkanlığının ailede kazandırıldığı dikkate alındığında, söz konusu öğrencilerin akademik yaşamda daha başarılı olacakları düşünülebilir. Yapılan çalışmalar ebeveynin kitap, gazete, dergi vb. yayınları okuması, çocuğun bir özenme durumuna girerek onu da okumaya yönlendirmektedir. Bu bağlamda, ebeveynin okuma alışkanlığı kazandırmada model olmasının çocuk üzerinde oldukça olumlu ve güdüleyici etkisi bulunmaktadır (Aslantürk ve Saracaloğlu, 2010).

Akademik ve idari personelin çoğunluğu günlük gazete takibi yaptıklarını ifade etmişlerdir. Hem akademik hem de idari personel süreli yayınları daha çok eğitim-öğretim ve genel

kültür amacıyla takip ederken edebiyat-şiire yönelik yayınları çok daha az oranda takip ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite personelinin edebiyat ve şiire, dolayısıyla sanata olan ilgisinin yeterli olmadığı söylenebilir.

İdari personelin çoğunluğu (% 79) çocuklarının süreli yayın takip etmediklerini belirtirken, akademik personelin ise yaklaşık yarısı (% 49) çocuklarının süreli yayınları takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Çalışmada akademik personel çocuklarının süreli yayınları daha çok takip etmekte oldukları saptanmıştır.

Araştırmada akademik ve idari personelin çocuklarının meslek seçimine ilişkin önemli olarak gördükleri etkinliklerin yeterince gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Personelin, çocuklarının meslek seçiminde önemli olarak değerlendirdikleri ve gerçekleşmesini bekledikleri durumlar aşağıdaki gibidir:

- Çocuklarına mesleki rehberlik yapma konusunda kendilerinin yeterli olmaları
- Hangi mesleği seçecekleri konusunda çocuklarının kararsızlıklarının giderilmesi
- Çocuklarına mesleki açıdan uygun yönlendirme yapılması
- Çocuklarının, meslek seçiminde okul rehberlik servisiyle işbirliği yapmaları
- Çocuklarının seçmeyi düşündüğü mesleklerde görev yapanlarla görüşmelerinin sağlanması
- Çocuklarına meslekleri tanıtıcı broşürler hazırlanması
- Çocuklarının mesleki eğilimlerini ortaya çıkaran envanterler-anketler uygulanması
- Çocukları için meslekleri tanıtıcı seminerler düzenlenmesi
- Çocuklarının daha lisedeyken üniversiteye/istedikleri bölümlere geziler düzenlenip motive edilmesi
- Üniversitede mesleki yönlendirme yapabilecek ve işe yerleştirmede kaynak olacak bir Kariyer Planlama Merkezi kurulması
- Çocuklarının eğitimine yönelik olarak farklı düzeylerde kurslar düzenlenmesi ve
- Çocuklarının seçeceği mesleğe ilişkin ailelere de bilgi sağlanmasıdır.

Katılımcıların çocuklarına yönelik açılmasını istediği kurslara yönelik verdikleri yanıtların analizi sonucunda belirlenen sıra ortalama değerlerine göre, akademik personel öncelikle aile içi iletişim kursunun açılmasını istemektedirler. Bunu, sırasıyla, ergenlik psikolojisi, ders çalışma teknikleri, mesleki rehberlik, evlilik danışmanlığı, yabancı dil, düşünme ve yaratıcılık eğitimi, insan, çocuk hakları ve demokrasi eğitimi, çatışma çözme, stresle başa çıkma, potansiyel bilinci geliştirme, hızlı okuma ve zamanı etkili kullanma kursları izlemektedir. İdari personel ise çocuklarına yönelik olarak ilk sırada düşünme ve yaratıcılık eğitimi kurslarının açılmasını istemektedirler. Bunu takip eden diğer kurslar, sırasıyla, stresle başa çıkma, zamanı etkili kullanma, potansiyel bilinci geliştirme, yabancı dil, hızlı okuma, mesleki rehberlik, çatışma çözme, insan, çocuk hakları ve demokrasi eğitimi, ders çalışma teknikleri, evlilik danışmanlığı, aile içi iletişim ile ergenlik psikolojisi. Çocuklarına yönelik açılması istenilen kurslar bakımından katılımcıların yaptıkları sıralamada katılımcıların meslek grubuna göre “aile içi iletişim kursu” ve “ergenlik psikolojisi kursu” sıralamaları anlamlı farklılık göstermektedir. Akademik personelin çocukları için aile içi iletişim kursu ve ergenlik psikolojisi kurslarının açılmasını idari personele göre daha çok talep ettikleri söylenebilir. Aile içi iletişim ve ergenlik psikolojisi kurslarını akademisyenler çocuklarına yönelik açılması için ilk sırada tercih ederken, bu kursların idari personelin tercihleri arasında son sırada yer alması dikkat çekici bir bulgudur.

Akün (2013), ergenliği, ergendeki biyolojik, bilişsel ve sosyal değişimler nedeniyle ebeveynlerle olan ilişkinin, çocukluk dönemindeki ilişkiden farklılaştığı bir dönem olarak nitelendirmiştir. Vücutta boy ve ağırlık artışı ile yapı ve işleyişlerin olgunlaşmasıyla birlikte, duygulanım farklılaşması, çevreden etkilenme, toplumda bir rol edinmeye çalışma gibi özelliklerin görüldüğü bu süreç, bireyin kişiliğinin oluşumunda önemli bir dönemdir (Avcı, 2006). Bir ergenin sosyal, ekonomik, fizyolojik ve psikolojik açıdan ihtiyaçlarını karşıladığı ve gelişimini sürdürdüğü en küçük toplumsal kurumun aile olduğunu vurgulayan Eryılmaz (2010), aile yapısındaki iletişimin ergen öznel iyi oluşunu anlamlı ve önemli düzeyde yordadığı sonucuna ulaşmıştır ve ergenlerin aile içerisinde açık iletişim olduğunda daha mutlu olduklarını ifade etmiştir. Soner (2000) çalışmasında aile uyumunun, özgüven ve akademik başarı üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır ve özellikle, uyumsuz ailelerdeki çocukların özgüven ve akademik başarılarının düşük olmasının, gençlerin ilerdeki yaşamlarında da başarılı, mutlu bireyler olmasını olumsuz etkileyeceğini vurgulamıştır. Tezel (2014) ailede anne- baba ve çocuk arasındaki iletişimin karşılıklı olması gerektiğini vurgulayarak çocuğun düşünce ve duygularını ebeveynleri ile paylaşması için çocukla diyalog kurulması ve iletişim için zaman ayrılması gerektiğini belirtmiştir.

Toplumsal değerlere, yeni kimliğine uyum sağlamaya çalışan ergenin yetiştirilmesinin özen gerektirdiğini belirten Şahin ve Özçelik (2016), bireysel olgunlaşma süreci devam eden ve özel ilgi isteyen ergenlerin sosyalleşme sürecinde dünyaya ayak uydurması ve toplumda saygınlık kazanması açısından rehberliğe ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda ergenlerin ve çocukların rehberliğe gereksinim duydukları önemli konulardan biri de mesleki rehberliktir. Bozgeyikli (2004), öğrencilerin, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ülkenin ihtiyaç ve koşulları da dikkate alınarak, üst öğrenime ve iş alanlarına yönlendirilmelerine yardımcı olunmasının eğitim süreci içinde rehberlik hizmetlerinden beklenen en önemli işlev olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle meslek seçimi aşamasında kararsızlık yaşayan öğrencileri belirleyerek bu öğrencilerin kararsızlıkla başa çıkmalarına yardımcı olmanın hem mutlu bir nesil yetiştirmek hem de iş verimi açısından önem taşıdığını ifade eden Çakır (2004)'a göre, eğitimde yürütülen mesleki rehberlik hizmetlerinin başlıca hedeflerinden biri de öğrencilere kendi özelliklerine uygun mesleği seçmelerine ilişkin karar vermelerine yardımcı olmaktır.

Bu araştırma çerçevesinde, Adnan Menderes Üniversitesi'nde akademik ve akademik olmayan personelin çocuklarının eğitim ihtiyacı profiline yönelik elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi yoluyla ulaşılan sonuçlar, üniversite bünyesinde ileri aşamalarda açılması olası rehberlik birimleri ve personele yönelik ihtiyaç duyulan eğitim etkinlikleri aracılığıyla, üniversitemiz personelinin, çocuklarının mesleki rehberlik konusundaki eğilim ve onları yönlendirmedeki etkisine ait bilgilere sahip olmasına yardımcı olabilecektir. Türkiye'de gençliğin mesleki seçimini etkileyen birçok unsur vardır. Bunlardan başta geleni ise sosyo-ekonomik durumdur. Kaliteli ve ülke koşulları altında geçerli bir meslek sahibi olabilmek için ailenin belli bir yeterliğe sahip olması beklenir. Ailenin, çocuğun kendi istek ve mesleki yönelimini benimsemesi ya da benimsememesi söz konusudur. Bunun da yine ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Sosyo-ekonomik statü ve eğitim profili yönünden Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu varsayılan üniversite akademik çevresi ve burada çalışan personelin çocuklarına nasıl bir mesleki yönlendirme sağladığı; bu yönlendirmede akademik personel ile akademik olmayan personelin farklılıklarının detaylarıyla ortaya çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çerçevede, bu araştırma ile elde edilen bilgiler, üniversitemiz personelinin çocuklarının var olan durumuna ilişkin bir durum saptaması oluşturmuş ve geleceğimiz olan çocuklar ve gençlerimizin meslek seçimine yön verici bir sistemin kurulmasına yardımcı olabilecek veriler ortaya koymuştur. Bu çalışmanın sonucunda ulaşılan veriler ışığında ihtiyaçların belirlenmesi ve

mesleki yönlendirme konusunda çözüme yönelik çalışmaların yürütülmesine dair fikir vermesi ve onlara daha iyi bir gelecek sağlama bakımından önem taşımaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi'nde akademik ve idari personel ve onların çocuklarına yönelik yapılması olası mesleki yönlendirme seminerleri ve benzeri etkinliklerin bu bilgilerle desteklenmesi gereğine inanılmaktadır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara;

- Öğrenci ve velilerin bilgisayar ve interneti eğitim amaçlı kullanım sıklığını artıracak yazılımlar, programlar ve web sitelerini tanıtıcı bilgiler vermeleri,
- eğitim programları düzenlenirken öğrencilerin kendilerine ait bir çalışma odaları bulunup bulunmadığını dikkate almaları,
- üniversite personeli ve çocuklarını süreli ve ders dışı yayınları takip etme sıklığının artması yönünde teşvik etmeleri,
- öğrencilerin meslek seçimini yönlendirici etkinlikler düzenlemeleri,
- öğrencilere yönelik olarak aile içi iletişim, ergenlik psikolojisi, ders çalışma teknikleri, mesleki rehberlik, düşünme ve yaratıcılık eğitimi, insan, çocuk hakları ve demokrasi eğitimi, çatışma çözme, stresle başa çıkma, zamanı etkili kullanma gibi kurslar düzenlemeleri,

araştırmacılara ise;

- öğrencilerin eğitim ihtiyaçları ve mesleki yönlendirilmelerine yönelik uygulamaların nasıl gerçekleştiğine ilişkin gözlemler, görüşme ve döküman analizi yoluyla derinlemesine incelemeler yapılması,
- Öğrencilerin de uygulamaya dahil edilerek çalışmanın zenginleştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, O. C. (2016). *Eğitim programlarının geliştirilmesinde ihtiyaç analizi el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- AKBAYIR, K. (2003). Öğretmenlik mesleğine yönelmede ailenin ve branş seçiminde cinsiyetin rolü, *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara.
- AKDEMİR, Ç. (1991). Okullarımızda mesleki rehberliğin önemi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(2), 76-83.
- AKSAÇLI, A. G. ve YILMAZ, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği* 21(1), 3-28.
- AKÜN, E. (2013). Yapısal aile sistemleri kuramı bağlamında ergenlik döneminde aile yapısı ve ergenlik dönemi sorunları. *DTCF Dergisi*, 53(1), 85-116.
- ARPACI, F. ve ERSOY, A. F. (2003). Orta öğretimdeki gençlerin konut koşulları ve konutun gencin gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3).
- ARSLANTÜRK, E. ve SARACALOĞLU, A. S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 155-176.
- AVCI, M. (2006). Ergenlikte toplumsal uyum sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 39-64.
- AYDOĞDU, F. ve DILEKMEN, M. (2016). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının değerlendirilmesi. *Electronic International Journal of Education, Arts, and Science (EIJEAS)*, 2(4).
- BALCI, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler (11. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- BLACK, S. E., DEVEREUX, P. J. and SALVANES, K. G. (2005). The more the merrier? The effect of family size and birth order on children's education. *The Quarterly Journal of Economics*, 120(2), 669-700.
- BOOTH, A. L. and KEE, H. J. (2009). Birth order matters: the effect of family size and birth order on educational attainment. *Journal of Population Economics*, 22(2), 367-397.
- BOUDARBAT, B. and MONTMARQUETTE, C. (2009). Choice of fields of study of university Canadian graduates: the role of gender and their parents' education. *Education Economics*, 17(2), 185-213.
- BOZGEYIKLI, H. (2004). Meslek kararı verme yetkinlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 221-234.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik*. Ankara: Pegem Akademi.

- CAN, A. (2016). *SPSS ile Bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- CONSTANTINE, M. G., WALLACE, B. C. and KINDAICHI, M. M. (2005). Examining contextual factors in the career decision status of African American adolescents. *Journal of Career Assessment*, 13, 307–319.
- COŞKUN, E. (2003) Çeşitli değişkenlere göre lise öğrencilerinin etkili okuma becerileri ve bazı öneriler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(1), 101- 130, Niğde.
- CÖMERT, I. T. ve KAYIRAN, S. M. (2010). Çocuk ve ergenlerde internet kullanımı. *Çocuk Dergisi*, 10(4), 166-170.
- ÇAKIR, M. A. (2004). Mesleki Karar Envanterinin Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 1-14.
- ÇAKIR, M. A. (2004). Mesleki karar envanterinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 1-14.
- ÇIVITCI, A. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaşam doyumu: Bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 29-52.
- DEVINE, F. (2004). *Class practices: How parents help their children get good jobs*. Cambridge University Press.
- DIEMER, M. A. (2009). Pathways to occupational attainment among poor youth of color. *The Counseling Psychologist*, 37, 6–35.
- ERJEM, Y. (2000). Öğretmenlik mesleğine yönelmede ailenin işlevi, *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt.2, sayı.19, ss.70-79, Adana.
- ERYILMAZ, A. (2010). Aile yapısı ergeni mutlu eder mi? *Aile ve Toplum Dergisi*, 22, 21-30.
- FRIESEN, J. (1986). The role of the family in vocational development. *International Journal for the Advancement of Counseling*. 9, 5-10.
- GHAFFAR, W., MANBY, M. and RACE, T. (2012). Exploring the experiences of parents and carers whose children have been subject to child protection plans. *British Journal of Social Work*, 42(5), 887-905.
- HELLSTEN, L. A. M. and PRYTULA, M. P. (2011). Why teaching? Motivations influencing beginning teachers' choice of profession and teaching practice. *Research in Higher Education Journal*, 13.
- HENDERSON HUBBARD, L., LEWIS, C. W. and JOHNSON, J. W. (2014). Urban African American single mothers using racial socialization to influence academic success in their young sons. *Journal of At-Risk Issues*, 18(2).
- KARASAR, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi

- KIRIK, A. M. (2014). Aile ve çocuk ilişkisinde internetin yeri: Nitel bir araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 337-347.
- KUZGUN, Y. ve BACANLI, F. (2006). *Lise öğrencileri için mesleki grup rehberliği programı ve uygulama kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- LİNDSTROM, L., DOREN, B., METHENY, J., JOHNSON, P. and ZANE, C. (2007). Family structure and process: Influences on post school outcomes for young adults with learning disabilities. *Exceptional Children*, 73, 348–366
- MUSTAFA, M. Q. ve ŞAHİN, S. (2013). Öğretim elemanlarının öğretim amaçlı internet kullanımına dair görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(2), 42-52.
- ÖZE, N. (2017). Gündelik yaşamda internet ve sosyal ağları kullanım pratikleri: Kuzey Kıbrıs vaka incelemesi. *Intermedia International E-Journal ISSN: 2149-3669*, 3(5), 278-300.
- ÖZYÜREK, R. ve ATICI, M. K. (2016). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi kararlarında kendilerine yardım eden kaynakların belirlenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(17).
- RAYMUND, P., GARCIA, J. M., LLOYD, S., RESTUBOG, D., TOLEDANO, L. S., TOLENTINO, L. R. and RAFFERTY, A. E. (2012). Differential moderating effects of student- and parent- reated support in the relationship between learning goal orientation and career decision-making self-efficacy. *Journal of Career Assessment*, 20, 22–33.
- ROTTER, E. and KATHY, M. (2000), Multicultural family approaches to career counseling, *Family Journal*, 8(1), 67-71.
- SMITH, T. (1991). Agreement of adolescent educational expectations with perceived maternal and paternal educational goals. *Youth and Society*, 23, 155-174.
- SONER, O. (2000). Aile uyumu, öğrenci özgüveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğilim Bilimleri Dergisi*, 12, 249-260.
- ŞAHİN, F. Y. (2008). Ortaöğretimdeki öğrenci görüşlerine göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-26.
- ŞAHİN, Ş. ve ÖZÇELİK, Ç. Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 5(1), 42-49.
- TEZEL, A. (2004). Aile içi iletişim. *Journal of Human Sciences*, 1(1).
- THOMPSON, M. N. and DAHLING, J. J. (2010). Image theory and career aspirations: Indirect and interactive effects of status-related variables. *Journal of Vocational Behavior*, 77, 21–29.
- THOMPSON, M. N. and SUBICH, L. M. (2006). The relation of social status to the career decision-making process. *Journal of Vocational Behavior*, 69, 289–301.

- TURNER, S. L., STEWARD, J. C. and LAPAN, R. T. (2004). Family factors associated with sixth-grade adolescents' math and science career interests. *Career Development Quarterly*, 53, 41–52.
- TUZCUOĞLU, S. (1994). Meslek seçimi ve önemi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (6), 265-280.
- TÜRK-İŞ (2016). Türk-İş Haber Bülteni. 17.02.2017 tarihinde [www.teksif.org.tr/aralik-2016-acilik-ve-yoksulluk-siniri-1432-tl_icerik_10248-1.html](http://www.teksif.org.tr/aralik-2016-acilik-ve-yoksulluk-siniri-1432-tl-icerik_10248-1.html) adresinden alınmıştır.
- TÜRKAN, A., ÜNER, S.S. ve ALCI, B. (2015). 2012 Pisa Matematik testi puanlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2), 358-372.
- WHISTON, S. C. and KELLER, B. K. (2004). The influences of the family of origin on career development: A review and analysis. *The Counseling Psychologist*, 32, 493–568.
- YEŞİLYAPRAK, B. (2013). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Yayıncılık.